

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України (Україна)

Херсонський навчально-науковий інститут (Україна)

Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова (Україна)

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Україна) Навчально-
науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського

Національного університету імені В.Н. Каразіна (Україна)

Центр міграційних досліджень Варшавського університету (Польща)

Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (Литва)

Університет в Нове Місто (Словенія)

Інститут інновацій «Ідея» (Латвія)

Тракійський університет (Болгарія)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
07 листопада 2024 року

Полтава 2024

Великань А.О., студентка,
Шевченко О.М., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК РУШІЙ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

В епоху цифрової трансформації, прогрес у цифровій економіці стає ключовим чинником економічного зростання націй, оскільки він сприяє здобуттю конкурентних переваг на міжнародній арені. Штучний інтелект (ШІ), відомий як одна з технологій, що формують основу четвертої промислової революції, грає вирішальну роль у цьому процесі. Він відноситься до категорії «проривних» технологій, що можуть каталізувати технологічні інновації в економіці будь-якої країни.

У широкому контексті, ШІ визначається як системи, здатні обробляти знання і навчатись. Це включає в себе набір алгоритмів і програм, які можуть замінити людину в різноманітних задачах, виконуючи їх і приймаючи оптимальні рішення на базі аналізу зовнішніх факторів і досвіду людства. Це також програмне забезпечення, що навчається та приймає рішення майже як людина. У вузькому сенсі, ШІ призначений для виконання конкретного завдання або ряду завдань, дозволяючи машинам, пристроям і системам адаптуватися та ефективно функціонувати в різних ситуаціях [1].

Дослідники зазначають, що ШІ є ключовим фактором у прискоренні цифрової трансформації, і це обумовлено трьома аспектами: по-перше, цифровізація генерує великі обсяги даних, які швидко збільшуються; по-друге, завдяки зниженню цін і зростанню доступності обчислювальних потужностей все більше користувачів отримують можливість обробляти ці дані; по-третє, відбувається постійний розвиток нових алгоритмів для їх використання [2]. Також, ШІ підтримує взаємодію з клієнтами, створює креативний контент для маркетингу та продажів, генерує комп'ютерний код на основі мовних моделей та сприяє виникненню нових посад у компаніях [3]. Однак, попри переваги ШІ, такі як швидкість, зручність, доступність і економічність, він також несе певні ризики: неконтрольоване використання може спричинити матеріальні втрати, загрозу безпеці або, у найгіршому випадку, призвести до диктатури тих, хто володіє ШІ, або до його виходу з-під контролю [4].

Все більше компаній активно досліджують та впроваджують ШІ у свої процеси цифрової трансформації. Найпоширенішими напрямками використання ШІ є автоматизація (звільняє людей від рутинних завдань, дозволяючи їм зосередитися на стратегічній діяльності) та аналіз даних (виявляє нові закономірності та кореляції, надаючи раніше недоступну інформацію). Наприклад, банки планують впровадження роботизованих працівників для взаємодії з клієнтами. Крім того, ШІ використовується для

моніторингу рішень співробітників, дозволяючи оперативно реагувати на будь-які неправомірні дії та запобігати порушенням законодавчих вимог. Ряд фінансових установ вже застосовує ШІ у системах управління персоналом [2]. Ще одним із успішних прикладів застосування ШІ є чат-боти, які надають підтримку клієнтам у реальному часі. Завдяки машинному навчанню та обробці природної мови чат-боти здатні точно розуміти запити клієнтів і надавати відповіді негайно, що знижує витрати на підтримку та підвищує задоволеність клієнтів [5].

Загалом ШІ став потужним інструментом для ритейлу, де його застосовують для підвищення якості обслуговування в інтернет-магазинах, інтерактивних додатках та програмах лояльності. Технології аналізу великих даних та ШІ відкривають нові можливості для створення цінності через дослідження цифрових профілів клієнтів та їх економічної поведінки. Актуальним трендом є розвиток платформ відкритих даних, які надають можливість проводити предиктивну аналітику у взаємовідносинах із клієнтами, стимулюючи появу нових бізнес-моделей [6].

Хоча використання ШІ в Україні перебуває на ранній стадії розвитку, вже є успіхи в проєктах у різних сферах. Розвиток цифрової економіки є питанням національної безпеки та незалежності України, а також впливає на конкурентоспроможність вітчизняних компаній і позицію країни на світовій арені в довгостроковій перспективі.

Таким чином, технології ШІ спрямовані на те, щоб сприяти змінам в економіці, на ринку праці, у державних установах і в суспільстві загалом. Застосування ШІ допоможе скоротити витрати, підвищити ефективність виробництва і покращити якість продукції. Зростання обсягів даних, створення нових типів сенсорів і зниження вартості обчислювальних потужностей сприятимуть подальшому розвитку технологій ШІ.

Література

1. Решетняк Н.Б., Єгорова Ю.В. Штучний інтелект-ключовий драйвер цифрової трансформації сучасного світового господарства. *Нові виклики та актуальні проблеми розвитку світового господарства : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 1-28 лютого 2021 р.* Харків, 2021. С. 129-130.
2. Піжук О.І. Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економіки. *Економіка, управління та адміністрування.* 2019. №3. С. 41–46.
3. Гевчук А.В., Шевчук А.А. Мережева (підтримуюча) інфраструктура і штучний інтелект в управлінні бізнес процесами – основа формування цифрової економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека.* 2023. №8. С. 207–212.
4. Вінник О. Переваги та ризики цифровізації економіки: проблеми правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право.* 2020. №3. С. 56–62.

5. Скрипник С., Шпатакова О. Штучний інтелект як рушій розвитку цифрової економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №9. С. 10-13.

6. Єршова О. Л., Бажан Л. І. Штучний інтелект – технологічна основа цифрової трансформації економіки. *Статистика України*. 2021. № 3. С. 47–59.

УДК 330.342

Гвозденко В.О., студентка,
Шевченко О.М., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

В умовах сучасного розвитку суспільства інноваційна діяльність є головним фактором, що дозволяє малим підприємствам успішно конкурувати з компаніями-гігантами. В Україні малий бізнес, завдяки швидкості прийняття управлінських рішень та здатності адаптуватися до змін, можна розглядати як рушійну силу інноваційного процесу. Мале підприємництво, впроваджуючи новітні технології, розробляє та випускає інноваційні товари та послуги, чим укріплює свої позиції на ринку.

Перспективи розвитку інноваційної діяльності малих підприємств є особливо актуальними у 2024 році в умовах інтеграції з європейськими державами, переходу до цифрових рішень та тривалого воєнного конфлікту на території держави. Досвід розвинених країн світу підтверджує, що ключова роль у забезпеченні умов інноваційного розвитку, формуванні національної інноваційної системи належить державі, яка встановлює стратегічні цілі, забезпечує ресурсну підтримку, зокрема бюджетне фінансування, податкове стимулювання, кредитування тощо [1].

Уряд схвалив Стратегію відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року, а також затвердив операційний план заходів з її реалізації на 2024-2027 роки [2]. Стратегія містить чотири основні цілі:

Передбачає доступ до капіталу, дерегуляцію та запровадження нових інструментів підтримки. Перш за все цьому сприятимуть програми державної політики «Зроблено в Україні»: гранти для переробних підприємств, «Доступні кредити 5-7-9», можливості страхування від воєнних ризиків.

Інноваційний розвиток, цифрова трансформація та “зелений перехід”. У Стратегії закладено підхід розумної спеціалізації, створення галузевих кластерів та наукових парків, що сприятимуть залученню інвестицій та розвитку регіонів. Підсилить ці процеси й цифровізація бізнес-процесів, технології штучного інтелекту, інструмент електронного виставлення рахунків,